

Huddinge kommun
barn-utbildning@huddinge.se

2019-01-16
1 (19)
Dnr-2018:6461

Beslut

efter regelbunden kvalitetsgranskning vid
Trångsundsskolan i Huddinge kommun

Inledning

Skolinspektionen har med stöd i 26 kap. 19-20 § skollagen (2010:800) genomfört en kvalitetsgranskning på Trångsundsskolan avseende verksamhetens kvalitet i förhållande till mål och andra riktlinjer. En kvalitetsgranskning ska belysa hur väl skolorna klarar sitt uppdrag att ge varje elev förutsättningar att nå de nationella målen. Målen och riktlinjerna framgår framför allt av den läroplan och de kursplaner eller motsvarande styrdokument som gäller för utbildningen.

Lösanvisning

Skolinspektionen bedömer skolans arbetssätt inom fyra områden. På varje område bedöms om skolan uppfyller framtagna kvalitetskriterier i hög utsträckning, i flera delar eller i låg utsträckning. Om en skola bedöms uppfylla kvalitetskriterierna i låg utsträckning eller i flera delar anger Skolinspektionen att utvecklingsarbeten behöver inledas och visar på vilka punkter. En skriftlig redovisning av åtgärder begärs också av skolan. Om en skola bedöms uppfylla kriterierna i hög utsträckning begär inte Skolinspektionen motsvarande redovisning men lämnar framåtsyftande kommentarer.

Beslut:

Skolinspektionen bedömer att framtagna kvalitetskriterier uppfylls vid Trångsundsskolan i följande utsträckning:

Rektors ledarskap

Rektorn leder och styr i hög utsträckning skolans utveckling av undervisningen.

Undervisning

Undervisningen främjar i flera delar elevernas möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden, men utvecklingsområden finns.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Att rektor utvecklar arbetet med att anpassa undervisningen till den aktuella elevgruppens behov och förutsättningar så att alla elever, oavsett hur långt de har kommit i sin kunskapsutveckling, stimuleras och utmanas.

Trygghet och studiero

Utbildningen präglas i hög utsträckning av trygghet och studiero så att eleverna kan ägna sig åt skolarbete.

Bedömning och betygssättning

Förutsättningar för att säkerställa likvärdigheten i bedömning och betyg ges i hög utsträckning.

Uppföljning

Huvudmannen ska senast den 19 augusti 2019 redovisa till Skolinspektionen vilka förbättringsåtgärder som vidtagits utifrån de identifierade utvecklingsområdena.

Redogörelsen skickas via e-post, till eva.lindgren@skolinspektionen.se, eller per post till, Skolinspektionen, Box 23069, 104 35 Stockholm. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för granskningen (dnr– 2018:6461) i de handlingar som sänds in.

Skolinspektionens bedömningar

Nedan redovisas Skolinspektionens bedömningar för respektive område.

Rektors ledarskap

Författningsstöd

1 kap. 5 §, 2 kap. 9-10 och 34 §§, 4 kap. 4-7 §§ skollagen

Förordningen (SKOLFS 2010:37) om läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet (Lgr 11), 1 Skolans värdegrund och uppdrag, En likvärdig utbildning, Skolans uppdrag, Varje skolas utveckling. 2 Övergripande mål och riktlinjer, 2.1

Normer och värden, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 2.6 Skolan och omvärlden, 2.8 Rektorns ansvar

Skolinspektionen bedömer följande: Rektorn leder och styr i hög utsträckning skolans utveckling av undervisningen.

Skälen till bedömningen är att rektorn på olika sätt följer upp och analyserar skolans kunskapsresultat liksom arbetet med värdegrundsfrågor samt ställer kunskapsresultaten i relation till undervisningens kvalitet och verksamhetens förutsättningar. Granskningen visar att rektorn bedriver ett strategiskt jämställdhetsarbete och att skolans arbets- och förhållningssätt är tydliga och tillämpas av de flesta lärarna samt att obehöriga lärare får en planerad och noga

överbägd introduktion. Vidare skapar rektorn förutsättningar för lärarna att samverka även om förutsättningarna ser olika ut för olika lärare.

Rektorn följer upp och analyserar hur väl verksamheten fungerar

Granskningen visar att rektorn på olika sätt följer upp och analyserar skolans kunskapsresultat liksom arbetet med värdegrundsfrågor i undervisningen. Rektorn ställer kunskapsresultaten från uppföljningen i relation till undervisningens kvalitet och verksamhetens förutsättningar. I den information som lämnats till Skolinspektionen inför granskningen framgår att elevernas kunskapsresultat i samtliga ämnen följs upp flera gånger per termin, vilket också bekräftas i intervjuer med lärare och rektorn. Såväl lärare som elevhälsan ger exempel på löpande uppföljningar av elevernas resultat. Lärarna fyller i kunskapsuppföljningsmallar som rektorn tar del av. Lärarna på högstadiet uppger att de även följer upp elevernas kunskapsutveckling på arbetslagsmöten varje vecka genom elevvårdsärenden. Mellanstadiets lärare uppger att de har klasskonferenser då de tar upp elever de känner oro för. Elevhälsan följer varje termin upp alla elevers betygskataloger och ser om betygen stämmer för de elever som elevhälsan arbetar med.

I samband med betygssättningen görs resultatuppföljningar genom att skolläningen tar ut resultaten för olika ämnen och tillsammans med lärarna analyserar dessa. Uppföljning och analys omfattar olika resultatmått och görs för olika gruppkonstellationer såsom skillnader i resultat mellan olika klasser eller mellan flickor och pojkar. Rektorn uppger att kunskapsutvecklingen för en och samma grupp elever följs upp över åren. Rektorn följer upp undervisningen med hjälp av biträdande rektorer, speciallärare och specialpedagog. För att utveckla undervisningen har rektorn bland annat tydliggjort mentorns uppdrag och vikten av att värdegrundsuppdraget integreras i undervisningen. Elevernas trygghet och trivsel samt resultat kopplade till värdegrundsarbetet följs upp årligen via en kommunövergripande enkät och en klassenkät som genomförs i samtliga klasser analyseras med elever och mentor. Lärare uppger att rektorn delegerar till lärarna att föra diskussioner utifrån olika kunskapsresultat men styr att lärarna ska titta på vissa resultat, analysera och komma med förslag på åtgärder. Några lärare uppger dock i intervjuer att de saknar återkoppling från skolläningen på sin analys.

Elevernas kunskapsresultat samt de resultat som samlats in vid uppföljningen av undervisningen och värdegrundsarbetet analyseras av rektorn som utifrån analysen fattar beslut om utvecklingsåtgärder. Rektorn har till exempel infört planerade ämnestider i lärarnas schema för en ökad måluppfyllelse med fokus på didaktik, resultat, bedömning och likvärdig undervisning. En likvärdig lektionsstruktur har

skapats liksom rutiner för bedömning, detta utifrån analysen att studieron och arbetet med likvärdig bedömning behövde förbättras på skolan. Av intervjuer framgår att rektorn och de biträdande rektorerna gör spontana lektionsbesök, besöker klasser utifrån incidenter eller att läraren tagit initiativ till det utifrån klassrumssituationen. Rektorn följer även upp undervisningens genomförande med lärarna under medarbetarsamtalen. Där tas även kompetensutvecklingsfrågor upp och fokus ligger på likabehandling och värdegrundsfrågor.

Utifrån den uppföljning och analys som gjorts arbetar skolan med tre prioriterade utvecklingsområden: kunskap, trygghet och hälsa och rörelse. Åtgärder som satts in inom området kunskap är t.ex. tvåläraresystem, schemalagda ämnesträffar, läsluft, SPSM:s utbildning i NPF och utökat användande av digitala plattformar. Inom området trygghet arbetar skolan med olika åldersövergripande och trygghetsfrämjande aktiviteter. Området hälsa och rörelse innefattar arbete med "aktiva klassrum" och införandet av "brain breaks" och andra rörelseaktiviteter liksom planerade rastaktiviteter.

Rektorn leder och styr skolans jämställdhetsarbete

Granskningen visar att det på skolan bedrivs ett strategiskt jämställdhetsarbete. Arbetet med jämställdhet mellan könen är integrerat i skolans planerade och strukturerade likabehandlingsarbete. Rektorn är drivande och tydliggör att det ska vara en likvärdig undervisning och ett likvärdigt bemötande oavsett könstillhörighet. Alla intervjugrupper betonar att arbetet med likabehandling i första hand utgår från individ, inte kön, till exempel i arbetet med hur resurser fördelas utifrån behov, hur man jobbat med HBTQ-frågor, "Stopp min kropp" och förhållningssätt kring normkritiskt tänkande. Enligt de intervjuade sker arbetet med värdegrund och likabehandling kontinuerligt på skolan integrerat i undervisningen, och i arbetet lyfts olika aspekter som är aktuella till exempel kön, ålder eller kultur. De intervjuade ger exempel på när ett gemensamt och medvetet tänk utifrån kön aktualiseras, bland annat kring hur lärarna fördelar ordet i klassrummet, hur lärarna delar in elever i grupper och att alla elever har fasta klassrumsplaceringar. Skolan följer också upp skillnader i både kunskapsresultat och resultat gällande trivsel och mående för pojkar och flickor. Det görs också analyser av vad eventuella skillnader i resultat utifrån kön, bland annat pojkars högre betyg i engelska, att fler pojkar är utåtagerande och att kurator träffar fler flickor än pojkar, kan bero på. Rektorn uppger att uppföljning av undervisningen ur ett jämställdhetsperspektiv görs genom en utvecklingsgrupp som håller i en workshop om likabehandling, genom enkäter samt trygghetsspass och trygghetsteam. Elever i de olika intervjugrupperna upplever att pojkar och flickor

behandlas lika och rättvist. Elever uppger också att de pratar om jämställdhet i samband med att de svarar på en enkät och går igenom resultat från den.

Rektorn leder och organiserar det pedagogiska arbetet

Av granskningen framgår att skolans arbets- och förhållningssätt är tydliga och tillämpas av de flesta lärarna. Rektorn tydliggör rutiner, roller och förhållningssätt genom de olika mötesforum som finns och genom veckobrev. Varje vecka träffas de årskursvisa arbetslagen liksom ämnesgrupperna. Förstelärarna fungerar som en utvecklingsgrupp och planerar fortbildningar och workshops för hela kollegiet tillsammans med rektorn utifrån prioriterade områden. Sen rektorn tillträdde har bland annat ett arbete gjorts med att tydliggöra skolans ordningsregler, lektionsinnehåll och struktur, mentorskap och hur kunskapsutvecklingen ska rapporteras. Elevhälsan och lärare uppger i intervjuer att arbets- och förhållningssätt, till exempel lektionsstruktur och lågaffektivt bemötande, tas upp på APT eller andra mötesforum.

Granskningen visar dessutom att obehöriga lärare får en planerad och noga övervägd introduktion. Av intervjuer med rektorn, lärare och elevhälsa framgår att det finns en lotsgrupp som introducerar nyanställda lärare, såväl obehöriga som behöriga, genom att gå igenom ett framtaget material med "skolans A-Ö". Varje lärare får också en mentor och rektorn ser till att obehöriga lärare har en behörig lärare att samarbeta med. Av rektorsintervjun framgår också att en biträdande rektor går igenom bedömningsmaterial tillsammans med de obehöriga lärarna och stöttar lärarna i betygssättningen.

Det framkommer vidare i granskningen att rektorn skapar förutsättningar för lärarna att samverka, men att förutsättningarna ser olika ut för olika lärare. Av intervjuer framgår att förutsättningar för samverkan finns genom att årskursvisa arbetslag har införts liksom schemalagd ämnestid. Skolans lärare har också arbetat kollegialt genom läs- och mattelyft, SPSM:s utbildning och lärarna sambedömer nationella prov och andra prov. Andra forum för gemensamt lärande är de centrala konferenserna i Huddinge kommun samt kommunövergripande och skolövergripande evenemang som syftar till att delge varandra exempel på framgångsrika arbetssätt. Lärare uppger också att digitaliseringen underlättar och möjliggör samverkan. I intervjuer efterlyser dock lärare från alla stadier mer tid till samverkan och kollegialt lärande. Några lärare upplever mötena de har som styrda möten utan utrymme för "fritt pedagogiskt prat" och att det är mer som informationsmöten, inte forum för kollegialt arbete. Av intervjuer framgår att den schemalagda ämnestiden endast är för de lärare som har teoretiska ämnen. Lärare i praktiskt estetiska ämnen har inte schemalagda

ämnesträffstider trots önskemål om detta. Rektorn uppger i intervju att hen vill se fler tillfällen med samverkan kring likvärdiga prov och att hen skulle vilja se effekt av de olika lyften som skolan varit delaktig i. Skolinspektionen vill i detta sammanhang poängtera vikten av att rektorn fortsättningsvis följer upp om det kollegiala lärandet ger avtryck i undervisningen.

Undervisning

Författningsstöd

1 kap. 4 §, 3 kap. 3 och 5a §§, 4 kap. 9 § skollagen

5 kap. 2 § skolförordningen (2011:185)

Lgr 11, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, 2.1 Normer och värden, 2.2 Kunskaper, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 2.6 Skolan och omvärlden 5. Kursplaner med kunskapskrav

Skolinspektionen bedömer följande: Undervisningen främjar i flera delar elevernas möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden, men utvecklingsområden finns.

Skälen till bedömningen är att undervisningen är varierad och att eleverna får ett aktivt lärarstöd. Syftet med olika arbetsmoment tydliggörs för eleverna och undervisningen är strukturerad, även om ett sammanfattande avslut på lektionerna ibland saknas. Granskningen visar även att eleverna ges möjligheter till att reflektera över sitt lärande och att lärarna på olika sätt låter eleverna påverka undervisningen. Det förekommer naturliga inslag i undervisningen som stärker elevernas självförtroende och motivation att lära och lärarna har höga förväntningar på eleverna. Granskningen visar vidare att undervisningens innehåll och arbetssätt till viss del är anpassat till aktuell elevgrupp.

Undervisningen är målfokuserad, varierad och innehåller ett aktivt lärarstöd

Granskningen visar att undervisningen är varierad och att eleverna erbjuds ett aktivt lärarstöd. Av intervjuer och lektionsobservationer framgår att det på lektionerna finns variation och balans mellan olika arbetsuppgifter och mellan olika sätt att arbeta på. Gemensamma genomgångar varvas med grupp-, par- och enskilt arbete och eleverna har tillgång till datorer och läroböcker i olika ämnen. Lärarna varvar kortare övningar, filmsekvenser, spel och samtal med längre enskilda arbetsmoment och är lyhörda för elevernas engagemang och fokus. Flera lärare lägger in pauser under lektionerna i form av övningar som inkluderar rörelseaktivitet, för att eleverna ska kunna koncentrera sig på hela lektionen. Under samtliga lektioner som Skolinspektionen

observerade stödjer lärarna eleverna under tiden de arbetar med sina uppgifter. Lärarna förklarar för eleverna, ställer frågor, lyssnar aktivt och uppmuntrar eleverna både enskilt och i grupp. Lärarna går runt och uppmärksammar alla elever, både de som räcker upp handen och de som inte gör det.

En gemensam struktur kring upplägg av undervisningen som innefattar hur läraren startar en lektion, ger information om målet för lektionen och hur läraren gemensamt med alla elever avslutar lektionen har införts på skolan. Att denna tydlighet och struktur till stor del genomsyrar undervisningen på hela skolan bekräftas av såväl intervjuer med lärare och elever som de lektionsobservationer Skolinspektionen genomförde. De flesta lärarna välkomnar eleverna redan i dörröppningen till klassrummet. Lärarna går igenom dagens lektion muntligt med stöd av bild och text. Tider och material för de olika arbetsmomenten, liksom syfte och mål, presenteras för eleverna och lärarna påminner eleverna om instruktionerna under lektionernas gång. Elever från skolans olika stadier beskriver i intervjuer på ett enhetligt sätt lektionernas struktur avseende inledning. Däremot upplever eleverna att det skiljer sig åt hur lektionerna avslutas, något som också lärarintervjuerna och lektionsobservationerna bekräftar. Några lärare avslutar lektionen med att återkoppla till lektionens innehåll till exempel genom en exit ticket och anknyter också till kommande lektion. Men det förekommer också lektioner som saknar sammanfattande avslut och i dessa fall avslutas lektionen genom att läraren snabbt avbryter och eleverna plockar ihop. Lärare säger i intervjuer att de kommit längre när det gäller hur de inleder än hur de avslutar lektioner och att det inte alltid finns tid att lägga på själva avslutningen. Rektorn uppger att skolledningen kontinuerligt jobbar med att alla lärare ska tillämpa lektionsstrukturen på ett likvärdigt sätt.

Eleverna görs delaktiga i planering och utvärdering av undervisningen

Granskningen visar att eleverna ges möjlighet att på olika sätt reflektera över sitt eget lärande och att det sker som en naturlig del i undervisningen. Av lärarintervjuer framkommer att eleverna får reflektera över sitt lärande vid olika utvärderingar av till exempel en lektion eller ett större arbetsområde då lärarna ställer frågor om vad eleverna har lärt sig eller tränat på. Reflektionerna genomförs både skriftligt och muntligt. Under de lektionsobservationer som gjordes finns exempel på att eleverna utvärderar ett arbetsområde skriftligt via sina loggböcker och då ges tillfälle att reflektera över sitt eget lärande. Eleverna reflekterar även inför utvecklingssamtalen och en lärare berättar att hen även har individuella samtal med eleverna mitt i terminen då de pratar om vad eleven har utvecklat och behöver utveckla vidare. Lärarna möjliggör också för reflektion genom att ställa öppna frågor under lektionerna, jämföra olika begrepp, använda matriser och genom att låta eleverna

arbeta med kamratrespons. De yngre eleverna berättar att lärarna ger eleverna tips på hur de lär sig saker på olika sätt och att läraren frågar eleverna vad de tror att de har lärt sig. Några av de äldre eleverna berättar att de har pratat om inlärningstekniker.

Granskningen visar vidare att lärarna på olika sätt arbetar med att göra eleverna delaktiga i undervisningen även om eleverna ger få exempel på vad de får vara med och påverka. Av intervjuer med lärare framgår att de låter eleverna utvärdera undervisningen efter till exempel lektioner, enskilda arbetsmoment eller längre arbetsområden. Utvärderingarna genomförs på olika sätt utifrån elevernas ålder och mognad samt utifrån vad det är som ska utvärderas. En lärare berättar att hen regelbundet låter eleverna göra exit tickets utifrån målet med lektionen och på så sätt blir det en utvärdering av lärarens undervisning inom ett område. Andra exempel på elevernas delaktighet är när läraren gör en snabbutvärdering i slutet av lektionen då eleverna får visa på en skala mellan 0 till 5 hur svårt de tycker något var. Lärare tar också upp undervisningsfrågor på klassråden och utifrån elevernas svar försöker läraren ändra på undervisningen, till exempel när eleverna önskade kortare genomgångar. Lärare låter också eleverna "brain storma" på tavlan utifrån ett ord eller en bild och på så sätt kan eleverna påverka det fortsatta arbetet inom ett område. Av intervjuer med elever framgår att eleverna inte tycker de får vara med och bestämma så mycket gällande undervisningen. Några elever säger att lärarna ibland frågar hur en lektion har varit och eleverna får skriva lappar eller visa tummen upp eller ned. Eleverna uppger också att de ibland får välja arbetssätt och påverka vilken dag de ska ha prov eller vilka uppgifter de ska arbeta med.

Stimulans, anpassningar och utmaningar i undervisningen fungerar i stora delar

Lärarna arbetar på flera olika sätt med att stärka elevernas självförtroende och motivation att lära. Av intervjuer med lärare och representanter från elevhälsan framkommer att lärarna på skolan har höga förväntningar på eleverna utifrån deras kunskapsnivå. Lärare kopplar undervisningen till elevernas vardag och intresse, uppmuntrar eleverna att göra sitt bästa och ger positiv återkoppling under arbetets gång. Flera lärare understryker vikten av att skapa en bra relation till eleverna och det är också något som är tydligt i de lektionsobservationer som gjordes. I lektionsobservationerna finns också flera exempel på intresseväckande inledningar och aktiviteter till exempel att läraren utifrån en bild eller filmsekvens för en dialog med eleverna utifrån deras nyfikenhet och frågor, eller att läraren tillsammans med eleverna utvecklar en text på interaktiva tavlan. Några lärare gör också interaktiva startuppgifter som fångar elevernas intresse och motivation. På alla lektioner observerades exempel på hur läraren ger uppmuntrande ord när en elev tycker något är svårt eller tappar engagemang för arbetet. Lärare går fram till enskilda elever som

behöver extra uppmuntran eller bekräftelse på att de gjort någonting bra. Av intervju med elevhälsan framgår att lärare har enskilda coachande samtal med elever i syfte att stärka deras självförtroende och motivation. Rektorn uppger i intervju att mer riktade insatser gällande höga förväntningar och motivation görs till grupper av elever som är i behov av det. Exempelvis har skolan arbetat med insatser inom studie- och yrkesvägledning i en elevgrupp för att stärka elevernas motivation att lära.

Vidare visar granskningen att lärarna anpassar undervisningens innehåll och arbetssätt, framför allt för de elever som behöver extra stöd för att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås. Av lektionsobservationer och intervjuer framgår att lärarna arbetar med olika anpassningar såsom bildstöd, individuella instruktioner och genomgångar, anpassningar på datorn, hörselkåpor och placering i klassrummet. Dessa anpassningar görs i första hand för de elever som behöver stöd för att nå de kunskapskrav som minst ska nås eller för att avstyra sådant som hindrar undervisningen. Även om det i granskningen framgår exempel på hur lärarna arbetar för att anpassa undervisningen så att den är utmanade för alla elever är inte undervisningen i lika hög grad anpassad för att utmana de elever som kommit längre i sin kunskapsutveckling. Av såväl lärar- som elevintervjuer framgår att eleverna ibland arbetar med olika läromedel eller att läraren utgår från en grundbok men utöver denna finns uppgifter med olika svårighetsgrader. Eleverna kan ibland välja mellan olika uppgifter på olika nivåer och vissa lärare uppger att de använder uppgifter med "inbakad svårighet" där eleven kan utvidga sin text eller sitt svar och ta nästa steg i en och samma uppgift. Några elever berättar att när de arbetat klart får de extrauppgifter som kan vara svårare. Men det finns också elever som uppger att de får ytterligare uppgifter och att uppgifterna är lika lätta men många. I lektionsobservationer finns exempel på att alla elever jobbar med samma uppgift och de elever som snabbt blir klara får läsa bok, spela spel, rita eller göra extrauppgifter i väntan på att övriga elever i klassen ska bli klara. En lärare uppger att det är en utmaning att stötta och utmana de elever som kommit längre i sin kunskapsutveckling, att "skolan är sämst på dessa elever" och lägger mer tid på de elever som behöver stöd för att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås. Även två representanter från elevhälsan uttrycker att anpassning av undervisningen till elever som har kommit längre i sin kunskapsutveckling är ett utvecklingsområde. Rektorn berättar att fokus har varit på att alla ska få godkända betyg och att de därmed "glömmer bort" att utmana de elever som kommit längre i sin kunskapsutveckling. Rektorn konstaterar i intervju att det inte räcker att ge eleverna extrauppgifter. Skolledningen har uppmärksammat att lärarna behöver utveckla arbetet med att utmana de elever som presterar högre och har tagit ut fördelningen på olika betyg i olika ämnen för att se hur de lyckas få eleverna att klara av att få de högsta betygen. Någon analys av fördelningen har ännu inte gjorts.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Att rektor utvecklar arbetet med att anpassa undervisningen till den aktuella elevgruppens behov och förutsättningar så att alla elever, oavsett hur långt de har kommit i sin kunskapsutveckling, stimuleras och utmanas.

Granskningen visar att skolans arbete med att anpassa undervisningen utifrån den enskilda elevens behov och förutsättningar behöver utvecklas ytterligare. Även om granskningen visar att undervisningen i vissa delar genomförs så att den är anpassad efter olika individer och deras förutsättningar framkommer ändå ett behov av att ytterligare utveckla undervisningen så att den stimulerar och utmanar de elever som kommit längre i sin kunskapsutveckling.

Av skollagen framgår att alla barn och elever ska ges den ledning och stimulans som de behöver i sitt lärande och sin personliga utveckling för att de utifrån sina egna förutsättningar ska kunna utvecklas så långt som möjligt enligt utbildningens mål. En undervisning där läraren utmanar eleverna med uppgifter och aktiviteter som utvecklar elevernas tänkande anses främja och stärka elevernas motivation och engagemang i undervisningen.¹ Även Skolverket drar slutsatser att skolan behöver uppmuntra elever och främja elevernas motivation genom att låta dem arbeta med ett innehåll på en lämplig nivå så att eleverna ges möjlighet att nå längre i sitt lärande.² Skolinspektionens granskning av stöd och stimulans i klassrummet lyfter fram vikten av att elever bli utmanade och stimulerade utifrån sina egna behov. Elever som inte blir det riskerar att bli omotiverade, uttråkade och ibland stökiga.³

Skolinspektionen rekommenderar därför att lärare med ledning av rektorn utvecklar undervisningen så att den blir stimulerande och utvecklande för alla elever i alla ämnen. Förslagsvis kan arbetet inledas med en inventering av vilka former för utmanande undervisning och uppgifter som en del lärare redan arbetar med. I

¹ Nordenbo, S-E. m.fl. "Teacher competences and pupil achievement in pre-school and school.: A systematic review carried out for The Ministry of Education and Research." *Danish Clearinghouse for Educational research*. (2008). Sid 52f.

² Skolverket (2012), "Högpresterande elever, höga prestationer och undervisningen", Rapport 379, Stockholm: Fritzes, s. 9-10

³ Skolinspektionen (2014), "Stöd och stimulans i klassrummet – Rätten att utvecklas så långt som möjligt", Stockholm: Skolinspektionen.

utvecklingsarbetet bör lärarna överväga att utveckla uppgifter som kan fördjupas och genomföras utan att det finns ett "tak". Ett annat sätt att utmana eleverna är att erbjuda en större variation av uppgifter att välja mellan. Det är av betydelse att extra uppgifter för elever som snabbt blir klara är av fördjupande karaktär, snarare än upprepande.

Trygghet och studiero

Författningsstöd

3 kap. 3 §, 5 kap. 3 och 5 §, 6 kap. 6-7 §§ skollagen

Lgr 11, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, Grundläggande värden, Förståelse och medmänsklighet, 2.1 Normer och värden, 2.2 Kunskaper, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande

Skolinspektionen bedömer följande: Utbildningen präglas i hög utsträckning av trygghet och studiero så att eleverna kan ägna sig åt skolarbete.

Skälen till bedömningen är att det finns ett medvetet arbete med och ett gemensamt förhållningssätt till att skapa trygghet på skolan. Det framkommer vidare att det på skolan finns ett samlat arbete med att skapa studiero och att lärarna vidtar ändamålsenliga åtgärder för att skapa en lugn miljö.

Skolan arbetar medvetet med att skapa trygghet

Granskningen visar att det finns ett medvetet arbete med att skapa trygghet på skolan. I förebyggande syfte görs det på skolan kontinuerliga kartläggningar av elevernas upplevelse av trygghet genom såväl en årlig enkät, utvecklingssamtal, mentorstid, individuella samtal som trygghetspass. Det sistnämnda trygghetspasset har införts av rektorn för att säkerställa att uppföljningar och förbättringar kring trygghet görs fortlöpande och utgör en miniutvärdering av hur eleverna mår, var de är trygga/otrygga och om de känner trygghet till någon vuxen på skolan. Genom de olika kartläggningarna har riskområden och risksituationer i både inomhus- och utomhusmiljön identifierats och flera olika åtgärder, som gett positiva resultat, har satts in. Skolgården är indelad i zoner för att säkerställa att det finns vuxna där elever rör sig. Det finns ett utarbetat rastschema med många rastvärdar vilket har tryggt upp miljön där elever tillbringar raster och det finns även fritidsledare som möjliggör olika rastaktiviteter. I årskurs nio finns utsedda elevstödjare som tillsammans med kurator och en lärare arbetar förebyggande med trygghet och trivsel för hela skolan. På skolan genomförs trygghetsfrämjande aktiviteter för varje årskurs såsom temadagar, friluftaktiviteter, fadderdagar och traditioner, detta för att vidga

kontaktytorna till att gälla andra elever än enbart de från den egna klassen. Dessutom arbetar skolan med åldersövergripande aktiviteter såsom elevens val, idrottsdagar samt spel- och lekdagar för att skapa en förståelse för och en god atmosfär mellan alla elever. Av inkommen dokumentation framgår även att sedan två år tillbaka har skolan kameraövervakning, något som också har bidragit till ett bättre resultat gällande trygghet och lugn och ro. Utifrån skolans plan mot kränkande behandling har elevhälsan fördjupade diskussioner med representanter från olika klasser då de pratar till exempel om var det känns otryggt på skolan. Som ett led i trygghetsarbetet på skolan uppger både skolläda och elevhälsa i intervjuer att de är ute mycket i verksamheten både i spontana besök i korridorer och klassrum samt i mer organiserade lektionsbesök.

Det framkommer vidare i intervjuer och av inkommen information att skolan har ett trygghetsteam som består av en grupp pedagoger och rektor. Dessa har en aktiv del i skolans målinriktade arbete mot kränkande behandling. Trygghetsteamet utgör ett stöd för personalen i arbetet med att motverka kränkande behandling, utreder uppkomna incidenter och arbetar för att kränkningarna upphör, bland annat genom samtal med alla inblandade parter. Ett inarbetat system för incidentrapportering finns och varje incident utreds skyndsamt utifrån Huddinge kommuns rutiner. Trygghetsteamet ger även stöd och råd till elever och genomför trygghetsronder. Gruppen träffas regelbundet för att diskutera eventuella elevärenden samt kartlägga situationen på skolan.

Av intervjuer med elever från de olika stadierna framkommer att de intervjuade eleverna känner sig trygga på skolan och att de vet vem de kan vända sig till om behov uppstår. Eleverna uppger att de svarar på enkäter gällande trygghet och att de pratar om trygghetsfrågor kontinuerligt på mentorstid, klassråd, elevråd och i enskilda samtal med sina lärare.

Skolan arbetar samlat för att skapa och upprätthålla studiero

Av granskningen framgår att det finns ett gemensamt förebyggande och åtgärdande arbete med att skapa en lugn studiemiljö för eleverna och att undervisningen präglas av studiero. I den information som lämnats till Skolinspektionen inför granskningen framgår att skolan har haft fokus på trygghet och studiero de senaste två åren och skolans egna mätningar av studieron i klassrummen visar på en tydlig förbättring. En positiv utveckling av resultaten avseende studiero framträder också i de två senaste mätningarna i Skolinspektionens skolenkät, framför allt för elever i årskurs 9 och för vårdnadshavare.

Av intervjuerna och lektionsobservationerna framgår att lärarna använder överenskomna metoder för att skapa studiero och en lärande undervisningsmiljö. Det finns gemensamma ordningsregler som är kända för eleverna, till exempel gällande mobilanvändandet, och lärarna tillämpar en gemensam lektionsstruktur och metoder för att till exempel fördela ordet i klassrummet eller för att sätta ihop grupper. Alla elever har fasta klassrumsplaceringar vilket bidrar till ett lugn och till studiero. Flera lärare använder sig av time timers så att eleverna vet hur länge de ska arbeta med olika moment och på så vis skapas en lugnare arbetsmiljö och studiero. Lärarna genomför "brain breaks" under längre lektionspass, något som både lärare och elever uppger skapar bättre förutsättningar för studiero. Under de lektioner som Skolinspektionen observerade finns flera exempel då läraren initierar en kort "brain break" som följs av att eleverna med nytt fokus fortsätter att arbeta. Samtliga observerade lektioner präglas av studiero och genomsyras av den struktur och de metoder som lärarna, elevhälsan och rektorn berättar om i intervjuerna. Innan lektionen påbörjas möter många lärare upp eleverna vid dörren till klassrummet för att skapa ett lugn och en kontakt med eleverna. I de fall störande inslag förekommer på några av de observerade lektionerna, vidtar lärarna ändamålsenliga åtgärder och lyckas återskapa en lugn miljö till exempel genom "brain breaks", tillsägelser, positiv förstärkning, tysthetstecken eller omgruppering.

Bedömning och betygssättning

Författningsstöd 1 kap. 9 §, 3 kap. 14 §, 10 kap. 20 a § skollagen 9 kap. 20 och 22 b §§ skolförordningen Lgr 11, 2.2 Kunskaper, 2.7 Bedömning och betyg

Skolinspektionen bedömer följande: Förutsättningar för att säkerställa likvärdigheten i bedömning och betyg ges i hög utsträckning.

Skälen till bedömningen är att rektorn analyserar eventuella avvikelser i omdömen och betyg i olika ämnen och årskurser samt för en diskussion med lärarna utifrån dessa analyser. Granskningen visar även att rektorn ser till att lärarna använder sig av olika metoder för att göra bedömningar och att rektorn ger lärarna förutsättningar att samverka i syfte att kvalitetssäkra sina omdömen och betyg.

Rektor analyserar eventuella avvikelser i omdömen och betyg och för diskussioner med lärarna

Granskningen visar att rektorn och lärarna analyserar skillnader i omdömen/betyg mellan olika ämnen, skillnader mellan flickors och pojkars resultat samt skillnader mellan omdömen/betyg och resultat från nationella prov. Två gånger per år följs alla ämnen upp via betygen AB/CD/E i jämförelse med andra skolor och den egna. Utifrån en analys av skillnader i omdömen/betyg föreslås förbättringar och förändringar till exempel hur pojkars genomgående sämre resultat än flickors ska kunna förbättras genom att främja pojkars läslust, möta pojkars intressen bättre, arbeta mer med begreppsförståelse och att schematekniskt se till att arbetspassen inte är för långa och att de innehåller variation. En jämförelse görs också avseende relationen mellan resultaten på nationella proven och de faktiska betygen och vad skillnaden beror på. Omdömen för årskurs 1-5 följs upp via skolans system för kunskapsredovisning (KUR) och via skolans lärportal flera gånger per läsår. Resultaten analyseras både av ämneslärarna och ämnesövergripande i arbetslagen och de väljer också att följa varje klass i ett längre perspektiv för att följa kunskapsutvecklingen för de aktuella eleverna.

Rektor ger lärarna förutsättningar att samverka kring likvärdiga bedömningar

Rektorn och lärarna uppger att de har flera olika forum på skolan för att diskutera bedömning och betygssättning. Förutom regelbundna arbetslagsmöten, stadiemöten och centrala konferenser som ägnas åt bedömningsfrågor har rektorn även infört ämnestid varje vecka för att ytterligare stärka arbetet med likvärdig bedömning och betygssättning. Lärare från olika stadier uppger att de till exempel stämmer av bedömningar med varandra, diskuterar elevsvar samt planerar och genomför samma prov i olika klasser. Lärarna sambedömer även de nationella proven som är avidentifierade. I praktiken går det till så att lärarna rättar proven enskilt och tar med sig elevexempel till varandra under en dag som är vikt för sambedömning. Sambedömning av nationella prov sker även kommunövergripande på de centrala konferenserna.

Som ett led i arbetet med likvärdigheten i bedömning och betyg har rektorn har dessutom infört och implementerat rutiner och struktur för hur lärarna ska kommunicera resultat och betyg till elever och vårdnadshavare. Numera klagörs omdömen och betyg i större grad än tidigare genom matriser och lärarna genomför betygssamtal innan betygen sätts för att betygen inte ska komma som någon överraskning för eleven. Elever uppger i intervjuer att det finns betygsmatriser och att lärarna lägger ut på skolans lärplattform vad eleverna ska kunna för de olika betygsstegen. Elever uppger också att de vet hur de ligger till i slutet av terminen och

att betyget inte kommer som en överraskning. Skolledningen uppger att de ser att betygssättningen är oproblematisht i de fall lärarna samplanerar och har samma uppgifter, men även att arbetet med rutiner och struktur kring kommunikering av bedömning har lett till att skolan har färre ändringar, felbedömningar och klagomål från vårdnadshavare jämfört med tidigare år.

På Skolinspektionens vägnar

X Mårten Petersson

Beslutsfattare
Signerat av: Mårten Petersson

X Eva Lindgren

Föredragande
Signerat av: Eva Lindgren

Bilaga 1: Underlag för bedömning regelbunden kvalitetsgranskning

Vid granskningsbesöket inhämtas information om såväl styrkor som utvecklingsområden inom verksamheten. Värderingarna i detta beslut grundar sig på:

- 12 lektionsobservationer
- Tre gruppintervjuer med elever
- Tre gruppintervjuer med lärare
- En gruppintervju med skolans elevhälsa
- En intervju med rektor.
- Dokumentstudier. Dels de dokument som begärts in från huvudmannen och skolan samt den officiella statistik som finns att tillgå om den aktuella skolan.

Innan beslut har fattats har huvudmannen fått ta del av Skolinspektionens protokoll från besöket för faktakontroll.

Som underlag för bedömningarna har Skolinspektionens utredare använt sig av bedömningsunderlag, vilka är utformade i enlighet med forskning och beprövad erfarenhet. Bedömningsunderlagen beskriver de områden som utredarna ska värdera vid besök på skolenheter. Bedömningsunderlagen är uppdelade i bedömningsområden. Respektive bedömningsområde är sedan nedbrutet till ett antal indikatorer. Dessa indikatorer beskriver mer i detalj vad som ska utredas, för att identifiera var skolans styrkor respektive förbättringsområden finns.

Bedömningsområden

Inom respektive område granskas följande delar:

Bedömningsområde 1: I vilken utsträckning leder rektorns lärarnas utveckling av undervisningen och verkar för elevernas lika rätt till en god utbildning oavsett könstillhörighet? Inom detta område granskas hur rektor arbetar med uppföljning och analys, hur skolans arbete med jämställdhet bedrivs, samt hur rektorn leder och organiserar skolans arbete.

Bedömningsområde 2: I vilken utsträckning får eleverna en undervisning som främjar deras möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden? I detta område granskas om undervisningen är målfokuserad, varierad och innehåller aktivt lärarstöd, om eleverna stimuleras och utmanas i undervisningen utifrån sina behov och förutsättningar, samt om eleverna görs delaktiga i undervisningen och i sitt eget lärande.

Bedömningsområde 3: I vilken utsträckning präglas utbildningen av trygghet och studiero så att eleverna kan ägna sig åt skolarbete? I detta område granskas hur skolan arbetar för att skapa en lugn och trygg miljö där det råder studiero.

Bedömningsområde 4: I vilken utsträckning ges lärarna förutsättningar att säkerställa likvärdighet vid bedömning och betygssättning? I detta område granskas hur skolan arbetar med diskussion, analys och kvalitetssäkring i arbetet med omdömen och betyg.

Mer information om kvalitetsgranskningen finns på Skolinspektionens hemsida:
www.skolinspektionen.se

Bilaga 2: Bakgrundsuppgifter om verksamheten

Skolinspektionen besökte skolenheten mellan den 16 oktober 2018 och den 18 oktober 2018. Besöket genomfördes av Eva Lindgren och Veronica Bjurulf.

Trångsundsskolan är en kommunal grundskola belägen i Huddinge kommun. Skolan har vid granskningstillfället 729 elever. Verksamheten omfattar förskoleklass och grundskola årskurserna 1-9 med tre klasser i varje årskurs. Skolan leds av en rektor och tre biträdande rektorer. Rektorn tillträdde läsåret 2016/17.